

Aan: woordvoerders Cultuur in de Tweede Kamer

Onderwerp: Aanvullende inventarisatie financiële monumentenbestel

Datum: 5 juni 2025

Geacht Kamerlid,

Aanvullend op [het onderzoek door Hylkema en Fenicks naar de restauratieopgaven](#), heeft de FIM een inventarisatie laten uitvoeren door VPR Consultants dat in mei 2025 werd afgerond, naar het financiële monumentenbestel en de druk op alle beschikbare regelingen en leenfaciliteiten. Dit onderzoek laat zien dat de druk van alle aanvragen samen leidt tot een consequente overvraag en dat het principe *“lenen waar het kan, subsidie waar het moet”* ernstig onder druk staat, zie bijlage 2a en de visual bijlage 2b.

Gebrek aan financiële middelen en de beperkte capaciteit van bestaande regelingen veroorzaken een gevaarlijk domino-effect, want eigenaren haken af door het ontbreken van subsidies, leenfaciliteiten en co-financiering. Hierdoor worden essentiële restauraties vertraagd of stilgelegd, wat de restauratieachterstand vergroot en het verval doet versnellen. Zonder een goed op elkaar afgestemd, toekomstgericht beleid dreigt versnippering, vertraging, uitholling, kwaliteitsverlies en hogere kosten of – erger nog – meer verval of teloorgang van onze monumenten. Alleen met samenhangende, structurele steun houden we ons erfgoed in stand en kan erfgoed die beeldbepalende rol in onze leefomgeving blijven spelen.

Wij hebben veel waardering voor hoe de minister naar oplossingen heeft gezocht, wat zeker verlichting geeft op de korte termijn. Het tekort van 367 miljoen euro voor de opgave in de periode 2025-2035 wordt echter niet opgelost met een incidentele rijkssubsidieregeling voor grote monumenten van 45 miljoen euro. Dit geldt eveneens voor het onderhoud: structureel is er een tekort van 31 miljoen euro op de SIM voor gebouwde monumenten en nog een tekort van ca 30 miljoen op de SIM voor groene monumenten. De structurele ophoging van de SIM-regeling met 15,8 miljoen is een zeer welkome stap in de goede richting, maar lost het achterliggende probleem van de structurele overvraag nog niet op. Ook de incidentele verhogingen van de leenfaciliteiten bij het NRF zorgen voor verlichting in de sector, maar vervolgdotaties aan de revolverende fondsen zijn nodig om het financieringsstelsel als geheel robuust en toekomstbestendig te maken.

>> Wij doen een oproep aan de Tweede Kamer om de minister van OCW samen met medeoverheden een stappenplan te laten maken om ambitieus en structureel te investeren in het behoud van ons erfgoed:

1. **Zorg voor structurele stevige financiering van bestaande regelingen:** maak jaarlijks voldoende budget vrij om onderhoud mogelijk te maken en restauratie-achterstanden in te lopen en de sector weerbaar te maken bij maatschappelijke veranderingen. De SIM is de basis van het financiële monumentenbestel; zorg structureel voor voldoende budget voor de SIM voor gebouwde en groene monumenten.
2. **Creëer samenhang in structuur en aanpak:** er is dringend behoefte aan meer samenhang tussen de regelingen in het monumentenbeleid van de verschillende overheden om ons erfgoed duurzaam te kunnen behouden.
3. **Bied perspectief voor grote monumenten(opgaven):** richt een speciale, langjarige regeling in/op voor zeer grote monumenten(opgaven) die nu tussen wal en schip vallen. Zij hebben niet zo zeer grote subsidies, maar vooral ‘zicht op financiering’ nodig voor een langere periode.

De notitie met bijbehorende visual kunt u hier teruglezen:

[Bijlage 2a – FIM-VPRC Onderzoek Financieel Fundament, mei 2025](#)

[Bijlage 2b – FIM-VPRC Visual Fin. Fundament, mei 2025](#)